

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 94

(Prot. Nr. 40, 4. §)

2008.gada 10. septembrī

Par lietas neierosināšanu

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3., 6. un 7.punktā un 13. panta 2., 3., 4. un 5. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu valsts SIA „Autotransporta direkcija” darbībā

Konkurences padome 18.08.2008. saņēma SIA „Mobile-A” (turpmāk – Iesniedzējs) 18.08.2008. „Iesniegumu par Konkurences likuma 11. panta un 13. panta iespējamām pārkāpumiem” (turpmāk – Iesniegums), kurā Iesniedzējs, pamatojoties uz Konkurences likuma 23. panta pirmo daļu lūdz izvērtēt iespējamās Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 3., 6. un 7. punkta un 13. panta 2., 3., 4. un 5. punkta, kā arī 18. panta pirmās, otrās un trešās daļas pārkāpumu valsts SIA „Autotransporta direkcija” rīcībā – tai izmantojot dominējošo stāvokli, pārdalot transporta pakalpojumu tirgu un izvirzot Iesniedzējam nevienādus pret konkurenci vērstus noteikumus konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) „Dienvidrietumi” maršrutos” nolikumā. Iespējamie valsts SIA „Autotransporta direkcija” pārkāpumi izpaužas netaisnīgā tirgus sadalē (pārdalē), kā dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt tirgu, kā arī tādu noteikumu izvirzīšanā, kuri darījuma slēgšanu, grozīšanu ar citu tirgus dalībnieku padarījusi atkarīgu no tā, vai šis tirgus dalībnieks uzņemsies papildu saistības. Ekonomiski mazākie komersanti, ja tie nespēj vienoties ar citiem komersantiem par kopīgu piedāvājumu vienai lotei (kā to paredz Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 9.panta ceturtā daļa), ir spiesti atstāt pasažieru sabiedriskā transporta pakalpojumu tirgu. Iesniedzējs uzskata, ka Konkurences likuma pārkāpumi izpaužas arī netieši uzspiežot tirgus dalībniekiem apvienoties, lai tādējādi vienotos un panāktu,

iespējams, netaisnīgas pirkšanas vai pārdošanas cenas noteikšanu. Tādā veidā valsts SIA „Autotransporta direkcija” ir veicinājusi konkurences deformēšanu Latvijas teritorijā, tiek veicināta tirgus dalībnieku vienošanās par tiešu vai netiešu cenas noteikšanu.

Valsts SIA „Autotransporta direkcija” 01.02.1999. ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā ar Nr. 0003429317. Pamatojoties uz Ministru kabineta 12.10.2004. rīkojumu Nr. 751 „Par bezpeļņas organizācijas valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija” pārveidošanu par valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību”, 01.11.2004. tā pārreģistrēta komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr. 40003429317; juridiskā adrese – Brīvības ielā 48/50, Rīgā.

Transporta firma SIA „Mobile-A” ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā ar reģistrācijas Nr. 56103001301; juridiskā adrese – Kaļķu ielā 18, Kuldīgā.

Iesnieguma izvērtēšanas gaitā Konkurences padome saņēma papildu informāciju no valsts SIA „Autotransporta direkcija” un Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra.

Izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 01.07.2008. tika publicēts paziņojums par koncesijas konkursu „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos” (konkursa identifikācijas Nr. 2008/01-K). Konkursa organizētājs ir valsts SIA „Autotransporta direkcija”. Konkurss organizēts saskaņā ar Koncesiju likumu un Ministru kabineta 20.05.2008. rīkojumu Nr. 265 „Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” (turpmāk – Rīkojums nr. 265). Konkursa priekšmets ir sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana ar autobusiem reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos. Reģionālais starppilsētu nozīmes maršrutu tīkls sastāv no šādām daļām (lotēm): „Ziemeļrietumi”, „Ziemeļaustrumi”, „Dienvidi”, „Centrs 1”, „Centrs 2”, „Dienvidaustrumi”, „Austrumi” un „Dienvidrietumi”. Koncesijas piešķiršanas nosacījumus par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus ar autobusiem reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos un reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu plānoto sadalījumu, kuram atbilst minētā koncesijas konkursa priekšmetā iekļautās lotes, apstiprinājis Ministru kabinets ar Rīkojumu Nr. 265.

Konkursa komisija 26.06.2008. sēdē apstiprinājusi konkursa nolikumu, kas ietver prasības pieteikuma noformējumam un saturam, nosaka piedāvājuma pārbaudes, pretendentu atlases, vērtēšanas un konkursa rezultātu noteikšanas kārtību, izvirza tehniskos un finansiālos kritērijus pretendentiem, nosaka līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu slēgšanas kārtību. Konkursa nolikums neparedz veikt sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu atsevišķiem maršrutiem, kā to pieļauj Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 9.panta pirmā daļa.

2. Konkurences likuma 3. pants nosaka, ka Konkurences likums attiecas uz tirgus dalībniekiem un jebkuru reģistrētu vai neregistrētu tirgus dalībnieku apvienību. Saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 9. punkta definīciju un atbilstoši Konkurences likuma mērķim un jēgai par tirgus dalībnieku var uzskatīt jebkuru personu, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Konkurences likuma normas attiecas publisko personu tikai tādā gadījumā, ja var pierādīt, ka tā attiecīgajā situācijā ir rīkojusies kā privāto tiesību subjekts, t.i., kā tirgus dalībnieks, un ka tās darbība privāto tiesību jomā ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā.

Iesniegumā skartā nozare ir sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana ar autobusiem Latvijas teritorijā. Lai konstatētu, vai valsts SIA „Autotransporta direkcija” šajā nozarē darbojas privāto tiesību jomā un vai tā ir vai nav uzskatāma par tirgus dalībnieku, Konkurences padome ir izvērtējusi normatīvajos aktos noteikto valsts SIA „Autotransporta direkcija” kompetenci (pienākumus un tiesības).

3. Valsts SIA „Autotransporta direkcija” darbību nosaka Autopārvadājumu likums, Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums, likums „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām”, Komerclikums, Satiksmes ministrijas normatīvie akti.

3.1. Saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 4. panta pirmo daļu valsts pārvaldi autopārvadājumu jomā saskaņā ar šo likumu un uz tā pamata izdoto normatīvo aktu ietvaros atbilstoši savai kompetencei realizē Satiksmes ministrija, Iekšlietu ministrija, Finanšu ministrija, Labklājības ministrija un to pilnvarotas institūcijas. Saskaņā ar minētā likuma 4. panta otro daļu Satiksmes ministrija un tās pilnvarotas institūcijas atbilstoši savai kompetencei veic valsts uzraudzību pār likumu un citu normatīvo aktu ievērošanu autopārvadājumu jomā, izsniedz normatīvajos aktos paredzētos ar autopārvadājumiem saistītos dokumentus, organizē autopārvadājumu kontroli Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un sadarbojas ar citu valstu pilnvarotām institūcijām starptautisko autopārvadājumu jomā. Autopārvadājumu likuma 5.¹ pantā valsts SIA “Autotransporta direkcija” kompetenci, ieviešot pasažieru un kravu autopārvadājumu normatīvo aktu prasības, atbilstoši savai kompetencei un saskaņā ar starptautiskajām un Eiropas Savienības prasībām nodrošina:

- a) ar autopārvadājumiem saistīto darbību kvalitāti un attīstību;
- b) autotransporta nozares informatīvās datu bāzes veidošanu un administrēšanu;
- c) valsts pārvaldes funkciju veikšanai nepieciešamo informāciju autotransporta nozarē;
- d) starptautiskajos starpvaldību un starpministriju līgumos paredzētās darbības;
- e) Latvijas dalību starptautisko autopārvadājumu nolīgumu darbības ietvaros izveidoto kopējo komisiju, Eiropas transporta ministru konferences (ETMK) Autotransporta grupas un citu ar autotransporta nozari saistītu starptautisku organizāciju sanāksmēs;
- f) transportlīdzekļa vadītāja darba un atpūtas laika uzskaites digitālās kontrolierīces (tahogrāfa) karšu izsniegšanu, anulēšanu un apturēšanu uz laiku Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- g) atļauju izsniegšanu starptautiskajiem pasažieru un kravas pārvadājumiem ar autotransportu;
- h) Eiropas Kopienas atļauju, Eiropas Kopienas atļauju kopiju un autovadītāju atestātu izsniegšanu starptautiskajiem pasažieru un kravas pārvadājumiem, anulēšanu vai apturēšanu uz laiku Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Ministru kabinets izdod noteikumus par to pakalpojumu cenrāža apstiprināšanu, kurus valsts SIA „Autotransporta direkcija” sniedz, pildot tai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus.

3.2. Saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4. panta pirmo daļu Satiksmes ministrija un pašvaldības atbilstoši savai kompetencei īsteno valsts pārvaldi sabiedriskā transporta nozarē. Saskaņā ar minētā likuma 4. panta otro daļu Satiksmes ministrija, tās institūcijas un pašvaldības atbilstoši savai kompetencei uzrauga likumu un citu normatīvo aktu ievērošanu sabiedriskā transporta nozarē, pārzina maršrutu tīklu un organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīklā. Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5. panta pirmā daļa nosaka valsts SIA „Autotransporta direkcija” kompetenci:

- 1) valsts vārdā pārzināt maršrutu tīkla reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutus pēc reģionālo attīstības padomju viedokļa noskaidrošanas;
- 2) valsts vārdā organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos;
- 3) nodrošināt sabiedriskajam transportam no valsts budžeta iedalīto finanšu līdzekļu administrēšanu, sadali un piešķiršanu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- 4) valsts vārdā organizēt ar sabiedrisko transportu saistītos pakalpojumus:

a) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveidot un uzturēt vienotu sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmu,

b) sadarboties ar līniju būvju īpašniekiem un infrastruktūras pārvaldītājiem;

5) sniegt priekšlikumus republikas pilsētu vai rajonu pašvaldībām par sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu attiecīgi maršrutu tīkla pilsētas nozīmes vai reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos;

6) saskaņot rajona pašvaldības lēmuma projektu par maršrutu tīklu vai maršrutu vai iesniegt pamatotus iebildumus pret šāda maršruta vai maršrutu tīkla izveidošanu;

7) saskaņot rajona pašvaldības sagatavoto sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma (līguma grozījumu) projektu.

4. Savā praksē Konkurences padome plaši izmanto Eiropas tiesu un Eiropas Komisijas praksi attiecībā uz konkurences tiesību normu piemērošanu. Arī šajā gadījumā Konkurences padome atsaucas uz Eiropas Kopienu Tiesas spriedumu lietā *Klaus Höfner and Fritz Elser v Macrotron GmbH*¹. Eiropas Kopienu Tiesa, piemērojot Eiropas Kopienu dibināšanas līguma 81., 82.pantu, ir atzinusi, ka saistībā ar konkurences tiesībām jēdzienam *uzņēmums* ir jāietver visi subjekti, kas veic ekonomiska rakstura darbu, neskatoties uz subjekta juridisko statusu un veidu, kā tā darbība tiek finansēta. Eiropas Kopienas Tiesas spriedumā lietā *SAT Fluggesellschaft mbH v Eurocontrol*² Eurocontrol netika atzīts par *uzņēmumu* Eiropas Kopienu dibināšanas līguma 81., 82.pantu izpratnē. Eurocontrol aktivitātes pēc savas būtības, mērķa un noteikumiem, saskaņā ar kuriem šīs aktivitātes notiek, ir saistītas ar gaisa telpas kontroles un uzraudzības funkciju veikšanu, kuras ir tipiskas publiskas iestādes funkcijas un nav ekonomiskas dabas funkcijas.

5. Šā lēmuma 3. punktā minētais norāda, ka valsts SIA „Autotransporta direkcija” savu darbību sabiedriskā transporta pakalpojumu nozarē veic valsts vārdā un saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5. panta pirmā daļas 2. punktu arī rīkoja koncesijas konkursu par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus. Tātad valsts SIA „Autotransporta direkcija” šajā gadījumā ir publisko tiesību subjekts un veic valsts pārvaldes funkcijas. Konkurences padome secina, ka valsts SIA „Autotransporta direkcija”, rīkojot koncesijas konkursu par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus, nav uzskatāma par tirgus dalībnieku Konkurences likuma 1. panta 9. punkta izpratnē, neskatoties uz valsts SIA „Autotransporta direkcija” juridiskās personas formu, un līdz ar to Konkurences likums uz to neattiecas.

¹ EKT lieta C-41/90 [1991] ECR I-01979

² EKT lieta C-364/92 [1994] ECR I-00043

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 9.punktu, 3.pantu un 8.panta pirmās daļas 1.punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

neierosināt lietu par SIA „Mobile-A” 18.08.2008. iesniegumu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja v.i.

R.Jonītis